

Sygn. akt III KO 97/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **B. M.**,  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu  
w dniu 26 października 2022 r.  
osobistego wniosku skazanego  
o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej  
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie  
z dnia 29 maja 2012 r., sygn. II AKa 90/12,  
utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego  
w Nowym Sączu  
z dnia 14 lutego 2012 r., sygn. II Ko 142/11,  
na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł:**

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania  
wobec jego oczywistej bezzasadności.**

### UZASADNIENIE

Pismem datowanym na dzień 5 sierpnia 2022 r. i skierowanym do Sądu Okręgowego w Nowym Sączu B. M. wniósł o cyt. wznowienie postępowania o sygn. akt II Ko 2/08 oraz zadośćuczynienie i odszkodowanie od Skarbu Państwa jako szkody osoby represjonowanej za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w łącznej wysokości 95.000 zł., wskazując na wyrok Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie P 21/09, uznający przepis art. 8 ust. 1a (a także ust. 1d) ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego za niezgodny z Konstytucją RP i stwarzający „możliwość wznowienia postępowania, (ale) pod warunkiem, że przy rozstrzygnięciu tych spraw zastosowanie znalazł art. 8 ust. 1a ustawy lutowej, w których żądania wniosków i poniesiona szkoda oraz krzywda przekraczały przewidziane w ustawie 25.000 zł i gdy sąd nie przyznał odszkodowania lub zadośćuczynienia w oparciu o wcześniejsze jego uzyskanie na podstawie innego tytułu wymienionego w ustawie”. W konkluzji wniosku autor podniósł, że obecnie żądana przez niego kwota nie jest wygórowana i kieruje się on jedynie „nie chęcią wzbogacenia, ale naprawienia szkód, które doznał”. Pismo to zostało potraktowane przez Zastępcę Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Nowym Sączu jako wniosek o wznowienie postępowania w sprawie II Ko 2/08 i przekazane Sądowi Najwyższemu, gdzie zostało zarejestrowane w repertorium „KO”, z wyjaśnieniem, że wyrok Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 9 czerwca 2008 r. wydany w sprawie II Ko 2/08 (k. 289) został uchylony do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 23 października 2008 r., II AKa 144/08 (k. 328). Następnie sprawę ponownie zarejestrowano pod sygnaturą II Ko 168/08 i dniu 6 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wydał wyrok, który uprawomocnił się w dniu 14 stycznia 2009 r. (k. 348). W 2011 r. na skutek wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 6 stycznia 2009 r., II Ko 168/08, jego uchylenia i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania – wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2011 r., II AKo 143/11 (k. 363), sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą II Ko 142/11. Wyrok w tej sprawie został wydany w dniu 14 lutego 2012 r. (k. 378), a na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 maja 2012 r., II AKa 90/12 (k. 424).

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Należało odmówić przyjęcia osobistego wniosku B. M. o wznowienie postępowania — jako oczywiście bezzasadnego.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 545 § 2 k.p.k. wniosek o wznowienie postępowania, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego. W doktrynie oraz orzecznictwie obowiązek ten określany jest powszechnie jako przymus adwokacki, chodzi bowiem o to, by przedmiotowy wniosek opracował podmiot fachowy. Użyte w tym przepisie sformułowanie "powinien" jest równoznaczne z bezwzględną koniecznością realizacji nakazu w nim zawartego. Złożenie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez samego wnioskodawcę (skazanego, ukaranego), jest czynnością prawnie bezskuteczną (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008, s. 1153; postanowienia Sądu Najwyższego: z dn. 13 września 2012 r., III KZ 67/12, Lex Nr 1220908; z dn. 21 listopada 2012 r., IV KZ 65/12, Lex Nr 1228644; z dn. 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, Nr 11 - 12, poz. 88). W przedmiotowej sprawie B. M. nie był uprawniony do sporządzenia osobiście wniosku o wznowienie postępowania. Brak formalny wniosku polegający na niesporządzeniu i jego niepodpisaniu przez adwokata lub radcę prawnego mógł być usunięty tylko wówczas, gdyby wniosek sporządził i podpisał ustanowiony pełnomocnik w osobie adwokata lub radcy prawnego z wyboru. Chociaż B. M. ustanowił pełnomocnikiem adwokata M. T. (pełnomocnictwo k. 22), to do chwili obecnej nie przedsięwziął on wskazanych czynności procesowych. W tej sytuacji Sąd Najwyższy nie mógł badać zasadności podniesionych przez wnioskodawcę argumentów uzasadniających — jego zdaniem — wznowienie postępowania, gdyż stanowiłoby to obejście przepisów ustanawiających dla postępowania wznowieniowego przymus adwokacko-radcowski.

Marginesowo jedynie wskazać należy, że z analizy akt sprawy zdaje się wynikać, że intencją wnioskodawcy jest dochodzenie tzw. uzupełniającego odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2099, j.t.). Ustawa "lutowa" umożliwiła osobom, które były represjonowane z

powodu wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, dochodzenie swoich roszczeń opartych na motywie niepodległościowym, gdyż przepisy Kodeksu postępowania karnego ten aspekt pomijały. Ustawa ta wprowadziła zatem nową, materialnoprawną podstawę roszczenia. Zwrócił na to uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 lutego 2015 r. (sygn. akt III KK 13/15, LEX nr 1646386) podkreślając, iż dopiero ustawa "lutowa" wiąże szkodę i krzywdę osoby skazanej nie tylko z samym faktem jej bezprawnego pozbawienia wolności (jak to ma miejsce w przypadku roszczeń dochodzonych na podstawie art. 487 d.k.p.k. i art. 552 k.p.k.), ale ponadto uwzględnia aspekt działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Jeśli taka jest rzeczywiście wola wnioskodawcy, to zbędne i nieuzasadnione jest występowanie o wznowienie wskazanych wcześniej postępowań. W takiej sytuacji właściwym trybem jest wniesienie stosownego wniosku o zasądzenie uzupełniającego odszkodowania bezpośrednio do Sądu Okręgowego w Nowym Sączu. Wniosek taki winien być sporządzony i podpisany przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego przez wnioskodawcę z wyboru. Oczywiście o tym, czy wniosek o odszkodowanie jest zasadny i czy będzie mógł ewentualnie zostać uwzględniony w całości lub w części, może zdecydować tylko sąd właściwy do jego rozpoznania po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2020 r., IV KZ 16/20, LEX nr 3169269).

Kierując się przedstawionymi wyżej względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]